

Oppsummering av Langtidsplanen for forsvarssektoren 2025-2036

Prop. 87 S (2023-2024) Forsvarsløftet – for Norges trygghet

Dette sier planen om Andøy:

3.1.2 Norge skal være fremst blant allierte på situasjonsforståelse i nord:

Forsvaret skal utnytte det potensial som det ytre rom gir gjennom utvikling og anskaffelse av satellittsystemer for overvåking og kommunikasjon for økt operativ evne, med Andøya som utgangspunkt. For å øke effekten av de maritime patruljeflyene anskaffes en P-8-simulator til de maritime patruljeflyene på Evenes.

For å styrke Forsvarets evne til situasjonsforståelse planlegges det, som del av et internasjonalt samarbeid med nære allierte, å anskaffe langtrekkende droner med sensorer og systemer for vedvarende overvåking i maritime interesseområder i nord. Forsvarets operative hovedkvarter og de taktiske hovedkvarterene for luft, land, sjø, spesialstyrker, HV, logistikk, og cyber videreutvikles. Forsvarets informasjonsinfrastruktur styrkes for å legge til rette for utviklingen.

4.3 Forsvarets virksomhet i verdensrommet

Romvirksomhet er i økende grad en forutsetning for at Forsvarets avanserte systemer og kapasiteter skal virke optimalt. Effektiv utnyttelse av det ytre rom vil fremover være avgjørende for Forsvaret, det sivile samfunn og totalforsvaret. Forsvaret har over tid bygget opp forståelse og kompetanse for militære operasjoner i romdomenet.

Gjennom tverrsektoriell satsing er Norge i ferd med å opparbeide en komplett nasjonal, industriell verdikjede for småsatellitter. I tillegg er det utviklet godt samarbeid og tette relasjoner til nasjoner med betydelig kompetanse og erfaring innen romrelatert virksomhet. Forsvaret er godt posisjonert for videre satsing på romvirksomhet. Den sikkerhetspolitiske betydningen av rommet øker.

Det skal anskaffes overvåkings- og kommunikasjonssatellitter for å øke situasjonsforståelse i norske interesseområder og bidra til effektiv utnyttelse av nasjonale og de alliertes ressurser. Gjennom økt satsing på romvirksomhet styrker regjeringen vår nasjonale og de alliertes evne til tilstedeværelse, situasjonsforståelse og gjennomføring av integrerte fellesoperasjoner i nordområdene.

For å styrke evnen til overvåking av våre interesseområder vil det utvikles satellittkonstellasjoner som har ulike sensortyper, systemer som har styrket kapasitet til å håndtere og utnytte økte datastrømmer, samt økt kapasitet til å lede og koordinere satellittbaserte kapabiliteter. Nasjonal egenevne etableres hovedsakelig gjennom sivil-militært samarbeid. Kapabiliteter under nasjonal kontroll muliggjør økt internasjonalt samarbeid.

Forsvaret har i dag ett sentralt knutepunkt for sikker rombasert kommunikasjon. Det er nødvendig å øke redundansen, og regjeringen vil etablere ytterligere én stasjon til

dette formålet. For å utnytte potensialet i Forsvarets nye kapasiteter er en slik økning i satellittbasert bred- og smalbandskapasitet i nordområdene nødvendig. Evne til å opprettholde sikker bruk og uhindret tilgang til verdensrommet er en forutsetning for å realisere en økt ambisjon, og en viktig del av NATOs avskrekkingstrategi. Den pågående utviklingen av Andøya Spaceport bidrar i denne sammenheng til nasjonale fortrinn og strategisk autonomi.

Andøya Spaceport eies av selskapet Andøya Space, og bidrar til å understøtte Forsvarets behov, samt bilateral og alliert romsatsing. Regjeringen vil i samarbeid med allierte utvikle evnen til raskt å kunne erstatte satellitter ved behov. Et første tiltak er å bidra til å styrke sikkerhetsnivået ved Andøya Spaceport for å tilfredsstille militære sikkerhetskrav.

Dette vil muliggjøre at Andøya Spaceport kan være en ressurs for hurtig oppskytning av erstatningssatellitter enten i en nasjonal eller alliert ramme. Romrelatert infrastruktur er attraktive mål for trusselaktører. Norges evne til å sikre viktig rominfrastruktur- og tjenester er viktig både for allianse- og partnersamarbeid. Videre satsing medfører økte krav til sikring av hele verdikjeden. Definerings av grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF) innen nasjonal romvirksomhet er under utarbeidelse, og vil bidra i arbeidet med å beskytte skjermingsverdig infrastruktur.

4.7 Luftforsvaret

Utviklingstrekk og prioriteringer

Utviklingen av luftmakten vil gi ytterligere effekt av de betydelige investeringene som er gjort i de strategiske kapasitetene F-35 og P-8, og er et godt grunnlag for tettere nordisk integrasjon og samarbeid. Evnen til å understøtte luftoperasjoner i hele landet forsterkes gjennom utvikling av Ørland, Evenes og Rygge flystasjoner med høy oppsetningsgrad og korte klartider, og Bardufoss med lavere oppsetningsgrad. Utvidelsen av kapasitet for å understøtte luftoperasjoner prioriteres ved disse fire basene og gir evne til hurtig mottak av allierte luftstyrker. Forsvarets baser på Andøya og Værnes videreutvikles for å understøtte alliert trening og mottak, og Andøya videreutvikles for å ivareta en operativ satsing på romvirksomhet og droner.

Luftoperative kapasiteter

For å styrke Forsvarets evne til situasjonsforståelse og hendelseshåndtering skal det anskaffes langtrekkende droner med tilpassede sensorer og systemer for vedvarende overvåking, med vekt på maritime interesseområder i nord. Dronene skal ha base på Andøya. Dette introduserer en helt ny kapasitet i Forsvaret og vil supplere P-8 maritime patruljefly og rombaserte sensorer. Dronene vil gi økt evne til kontinuerlig overvåking og situasjonsforståelse, spesielt i våre maritime interesseområder, og vil betydelig styrke Forsvarets evne til effektiv og metodisk målbekjempelse. Langtrekkende droner er nytt for Forsvaret og er kompetansekrevene. Satsingen skal derfor gjennomføres

som del av et flernasjonalt samarbeid med nære allierte som omfatter sertifisering, trening, drift og utvikling. Nasjonalt vil Norge ha et lavt antall skrog. De skal kunne brukes fleksibelt i luftrommet, ha gode egenskaper i våre klimatiske forhold og ha høy tilgjengelighet. Denne kapasiteten vil også kunne understøtte behov utvalgte totalforsvarsaktører har for overvåking og hendelseshåndtering, for eksempel ved naturkatastrofer og redningsoperasjoner.

4.11 Forsvarets baser og infrastruktur

For å muliggjøre forsvarsløftet skal Forsvarets baser videreføres, og en rekke baser skal fornyes og videreutvikles. Regjeringen viderefører aktivitet i alle de geografiske områdene der Forsvaret er til stede i dag. Dette gir et forsvar som fortsatt vil være til stede i hele landet. Andøya flystasjon, som tidligere er vedtatt nedlagt, videreføres som base med en felles øvings- og utviklingsavdeling. På lengre sikt utvikles flystasjonen for å ivareta en operativ satsing på droner og romvirksomhet.

Regjeringen skal se etter løsninger som bidrar til bredere arbeidsmarkeder i forsvarskommuner, og som understøtter beredskap og Forsvarets operative evne. Ytterligere organisatoriske tiltak som kan bidra til en mest mulig effektiv bruk av bygninger og infrastruktur og en hensiktsmessig geografisk lokalisering av Forsvarets virksomhet skal vurderes. Forsvarsløftet innebærer behov for økt kapasitet til bo- og arbeidsrelaterte bygg på en rekke av Forsvarets baser, og et betydelig behov for bygninger og infrastruktur for å understøtte innfasingen av nytt materiell og et vedvarende økt aktivitetsnivå.

Ved Stortingets behandling av Prop. 151 S (2015–2016) ble det vedtatt å legge ned Andøya flystasjon, og flytte aktiviteten med maritime patruljefly til Evenes flystasjon. Denne regjeringen har lagt til grunn en høyere ambisjon for både evne til alliert mottak og fortsatt nasjonal aktivitet ved Andøya. Gjennom Stortingets behandling av Prop. 118 S (2022–2023) ble det vedtatt å iverksette tiltak på Andøya for å legge til rette for sivil næringsvirksomhet og alliert mottak i nord. Utviklingen ved Andøya Space har også aktualisert nytteverdien av Andøya flystasjon som et ledd i en fremtidig romsatsing.

Andøya flystasjon videreføres med daglig tilstedeværelse, gjennom etablering av en felles øvings- og utviklingsavdeling. Dagens vakt og sikringskonsept videreføres. Andøya skal videreutvikles for å ivareta en operativ satsing på droner og romvirksomhet. Etablering av store droner i Forsvaret, som skal opereres i et flernasjonalt samarbeid, legges til Andøya og kan benytte de tidligere lokalene til de maritime patruljeflyene. Flystasjonsområdet utvikles for å understøtte denne aktiviteten. Det planlegges på sikt med avgivelse av deler av Forsvarets grunn for å gi mulighet for vekst knyttet til Andøya Space og kommunens næringspark. Samlet bidrar aktiviteten på Andøya til å tilrettelegge for en økt evne til mottak av allierte styrker.

Skyte- og øvingsfelt

Nåværende skyte- og øvingsfelt videreføres. Utviklingen av skytefeltet på Setermoen har høy prioritet da feltet er viktig i forbindelse med styrkeproduksjon og alliert trening. Videre vil skytefeltene i utløpet av Trondheimsfjorden og Frohavet benyttes til fellesoperative aktiviteter med utgangspunkt i Ørland flystasjon. Andøya med omkringliggende skytefelt anvendes for utvikling og testing av våpensystemer i tillegg til å gi handlingsrom for flernasjonalt fellesoperativ skarpskyting.

9.4 Tilrettelegging for alliert trening og mottak

Regjeringen vil styrke tilretteleggingen for alliert tilstedeværelse ved å gjøre Norge til en attraktiv vertsnasjon.

Andøya, Værnes, Sola og Bodø utvikles videre for alliert øving i fred og for mottak av større mengder allierte flystyrker i krise og krig.

Oppgradering av infrastruktur vil stort sett baseres på prioriteringene i NATOs planverk. Oppgradering og utvikling av infrastruktur skal hensynta samiske interesser.

10.1.5 Satsing på forskning og utvikling i nord

Nord-Norge er Forsvarets strategisk viktigste operasjonsområde og et vesentlig utgangspunkt for alliert aktivitet. Sikkerhetspolitiske og demografiske utviklingstrekk øker betydningen av bosetting og aktivitet i landsdelen. Regjeringen vil derfor bidra til regional robusthet i nord, ved at Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) etablerer en teknologi- og kunnskapsintensiv satsing i Nord-Norge.

Satsingen skal gi ringvirkninger for kompetanseutvikling og næringsutvikling i regionen. En satsing i nord vil øke evnen til forsvar, sikkerhet og beredskap i nord, men også utløse forskningsbasert innovasjon i rammen av et sivil-militært og tverrfaglig kunnskaps- og teknologisamarbeid. Etableringen skal vektlegge nordområderelaterte fagområder og ha en tydelig utadrettet profil mot sivil sektor og næringsliv. Satsingens faglige profil er ikke ferdig utredet, men områder som rom, IKT og autonomi er trukket frem som muligheter.

FFI har vurdert Tromsø som det mest aktuelle navet i en satsing i nord. Hovedbegrunnelsen knyttes til rekruttering av forskere, samhandling med andre forskningsinstitusjoner og lokalt næringsliv. En satsing må imidlertid også bygge på, og bidra til å forsterke, de allerede etablerte initiativene for innovasjon og FoU flere steder i regionen. Slik kan satsingen også bidra til å forsterke allerede pågående aktiviteter og samarbeid. Andøya og regjeringens prioritering av det ytre rom kan også sees i sammenheng med FFIs etablering i nord. Lokalisering vil detaljeres og utredes nærmere i samarbeid med relevante aktører.